

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Munkarps fälad, Höör kommun

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (MB) att förklara det område som utmärkts med heldragen svart linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB.

När detta beslut vinner laga kraft upphör med stöd av 7 kap 7 § MB beslut meddelat av Länsstyrelsen i Malmöhus län den 27 september 1973, Diarienummer: 11.121-3622-72, om förordnande som naturreservat för fastigheten Munkarp 3:23 i Höörs kommun att gälla.

Med stöd av 3 § Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, (bilaga 3).

Naturreservatet markerat med svart heldragen linje.

Rastrerat område utgör utvidgningen. Skala cirka 1:20 000

Beslut NR Munkarps fälad.docx

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	010-224 10 00 vx	010-224 11 00	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	www.lansstyrelsen.se/skane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A					

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Munkarps fälad
Kommun	Höör
Reg-DOS-ID	2001495
Gränser	Området begränsas med heldragen svart linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastighet	Munkarp 3:23, Höörs kommun
Markägarkategori	Naturvårdsverket
Läge	Cirka 4,5 kilometer väster om Höör
Kartblad	Topografiska kartor: 3D SV Kristianstad Ekonomiska kartor: 62E 0a SV
Koordinat centralpunkt	N: 6201380 Ö: 404430 SWEREF
Biogeografisk region	Kontinental region (Nemorala zonen)
Naturgeografisk region	Nr 8, Nordöstra Skånes skogslandskap
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne
Areal	19,4 ha varav utvidgningen cirka 5,2 ha 18,9 ha land och cirka 0,5 ha vatten

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara en Skånsk fäladsmark med lång hävdtradition och den biologisk mångfald som finns här samt att skydda, vårda, bevara och återställa nyskapa värdefulla naturmiljöer. Områdets kulturpräglade naturmiljöer såsom torra hedar, kalkfuktäng med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och återställas. Områdets vattenmiljöer ska bevaras och restaureras. I området förekommande värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet uppnås genom att:

- Bevara och restaurera en öppen naturbetesmark med inslag av enbuskar, blommande buskar och solitära träd,

- Bevara och restaurera artrik låglandsgräsmarker, torra hedar, enbuskmarker och fuktängar,
- Löpande röjningar av träd och buskar för att förhindra igenväxning,
- Bedriva fortsatt hävd av markerna med framförallt nötkreatur,
- Bevara och utveckla en rik och hävdgynnad flora,
- Lämna tillfälliga betesfredade områden,
- Bevara områdets hydrologi,
- Ej använda kemiska bekämpningsmedel, avmaskningsmedel eller konstgödselmedel,
- Gynna de i området förekommande listade arterna enligt habitatdirektivet, rödlistade arter eller sällsynta arter,
- Införa förbud mot plockning av slåttergubbe,
- Under enklare former tillgodogöra allmänhetens möjlighet att utnyttja området som ett tätortsnära strövområde.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär, såsom att borra, gräva, schakta, fylla ut, dika, flytta sten, markbearbeta eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, ytbildning, bäck eller småvatten,
2. uppföra ny byggnad, eller annan anläggning exempelvis mast, luftledning, vindkraftverk, vilthägn,
3. anordna upplag,
4. plöja eller gödsla, omföra naturbetesmark till kultiverad betesmark,
5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra betesdjur eller tillföra växtnärsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel,
6. hålla får inom området,
7. låta betesdjur som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller att avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning,

8. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
9. plantera eller så gräs, buskar och träd eller sätta ut för trakten ej naturligt förekommande växt- eller djurarter, eller sätta ut fisk eller kräftor i vattensamlingar eller vattendrag,
10. åstadkomma körskador,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd:

11. utföra dikesrensning,

Vidare är det förbjudet att utan förvaltarens medgivande

12. hålla djur på bete under tiden 1 december – 31 mars.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. skötsel av mark innefattande betesdrift, bränning, avverkning, röjning och gallring av träd och buskar, enligt bilaga 2,
3. borttagande av fisk och kräftor,
4. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet, enligt bilaga 2,
5. förvaltarens utplantering/plantering/insådd av arter som är naturliga för biotopen, uppsättning av holkar,
6. tillfälliga betesfredade områden, enligt bilaga 2, det betesfredade området bör vara minst ett område och cirka 500 kvadratmeter stort,
7. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. avsiktligt bryta sönder eller insamla och bortföra död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
3. framföra vattenfarkost i Lösjö,
4. gräva upp växter (inklusive mossor), lavar eller plocka vedlevande svampar eller växten slättergubbe samt att plocka växter för kommersiellt bruk,
5. medföra hund som ej hålls i fysiskt koppel,
6. avsiktligt störa eller påverka djurlivet,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd:

7. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning,
8. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod ¹ med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.
9. utplacera främmande föremål (tex geocachar eller dylikt).

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-7.

- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande kommunen, el-, vatten-, avlopp-, och teledistributör. Inför

¹ Med selektiv metod menas handplockning, håvning, sållning eller annan teknik där de djur som ska studeras närmare direkt återutsätts och ingreppen i deras livsmiljö blir försumbara eller kan återställas omedelbart. Fällor är inte att betrakta som selektiva, oavsett utformning.

utförande av arbete ska samråd ske med länsstyrelsen. Inför utförande av arbete ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.

- underhåll av lagakraftvunna dikesföretag,
 - nedtagning av för allmänheten farliga träd eller grenar.
 - tillsyn och skötselåtgärder i samband med förvaltarens skötsel av området där dessa åtgärder inte strider mot syftet med naturreservatet.
 - förvaltaren att genomföra gränsutmärkning och att sätta upp enstaka skyltar med information om naturreservatet,
 - åtgärder för att bekämpa invasiva arter.
-
- A3 gäller ej tillfälliga upplag för områdets skötselbehov.
 - A5 gäller ej stödutfodring i samband med flytt av djur. Djurägaren är skyldig att informera förvaltaren om förestående stödutfodring. Förvaltaren avgör var stödutfodringen ska ske,
 - A6 om besvärande björnbärsuppslag eller annan oönskad vegetation, smaklig för får uppkommer inom betesmark kan får efter samråd med förvaltaren få beta under tidsperioden 1 september-1 december,
 - A8 gäller ej avverkning gallring eller röjning av träd och buskar på betesmark efter förvaltarens godkännande,
 - C4 gäller ej för insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna eller att arten är klassad som rödlistad samt att inrapportering sker av fyndet till Artportalen,
 - C5, C6 och C7 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Munkarps fälad utgör en mycket liten rest av det system av betesmarker som förr var mycket omfattande i dessa trakter av mellanskåne.

Berggrunden består av gnejs. Jordarterna består av isälvsediment. I området finns två parallella isälvsåsar med mellanliggande åsgrop. Högst sannolikt bidrog den geologiska formationen starkt till skyddet av området 1973, omfattande grustäkt hade då skett i områdets åsar. Längs med den södra åsen finns en mindre bäck som omges av kärrtorv, det samma gäller för marken kring den lilla sjön Lösjö.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Munkarps fålad har lång kontinuitet som betesmark, området ligger på gränsen mellan slättbygd i söder och skogsbygd i norr och utgörs av risbygd (mellanbygd). Här var boskapskötsel den viktigaste inkomstkällan förr. Den geometriska kartan från år 1718 anger att området är trädlös utmark. En har högst sannolikt funnits inom området under mycket lång tid. Det troliga är att området var som mest öppet under mitten av 1800-talet. Därefter har området successivt börjat växa igen med buskar och träd.

Uppe på den södra åsen finns en hålväg, från järnåldern-nyare tid. I området i övrigt finns låga stenmurar, gropavallar och några röjningsrösen från historisk tid. De flesta röjningsrösen ligger kring den f.d. åkerytan som ligger i en gryta mellan åsryggarna.

Biologiska bevarandevärden

Betesmarken är omväxlande med både öppna partier, som består av tidigare åkermark och partier som är kraftigt buskrika med främst enbuskar. Björk håller på att konkurrera ut enen. Gräsmarkerna är tyvärr svagt hävdade och betas av nötdjur.

Naturtyperna inom området består av torra hedar (4030), enbuskmarker (5130), fuktängar med blåtåtel och starr (6410) samt trädklädd betesmark (9070).

Området synes vara artrikt, men är inte särskilt individrikt avseende de hotade arterna. Utdöendeskulden är troligen hög inom området, eftersom området utgör en rest av ett tidigare dominerande landskapsbild samt skötseln inte har varit optimal den senaste tiden.

Floran är trots allt bitvis fin och inom den torra heden och enbuskmarken finns arter som fårsvingel, ängsgröe, ljung, vanlig backsippa (VU), slättergubbe (VU), slätterfibbla (VU), jordtistel (NT), gråfibbla, darrgräs, blåsuga, stenmåra, teveronika, stagg, ängsvädd, backsmultron och liten blåklocka.

Swampfloran är rik med minst 76 olika arter, med bl.a. många vaxskivlingar som visar på att området har lång kontinuitet som betesmark, bl.a. schalakansvaxskivling

(NT), fager vaxskivling (NT), lädervaxskivling (NT). Vidare växer här rotröksvamp (EN), och hedröksvamp (NT) och svart jordtunga.

Inom fuktmarkerna växer granspira (NT), ängsskära (NT), borsttåg (NT), ängsbräsmå, ängsull, gökblomster, bunkestarr och hirsstarr.

Fjärilsfaunan är rik, med ett 35-tal arter, men precis som för florán är antalet individer lågt, I området finns bl.a. silversmygare (NT), ängsmetallvinge (NT), hagtornsfjäril och mindre guldvinge.

Fågellivet i betesmarken utgörs bl.a. gröngöling (NT), törnskata, grå flugsnappare och svart-vit flugsnappare, steglits, grönfink och gulspurv. Röd glada födosöker dagligen ovanför området.

Träskiktet domineras framförallt av en, med insmygande ungbjörk. I den norra delen finns en hel del äldre björk. På den norra åsens nordsluttning i riktning mot Lösjö växer ädellöv, främst bok.

Med det utvidgade området tillkommer resterna av en tidigare sänkt liten sjö. I sjön förekommer ibland smådopping och på maderna födosöker skogssnäppa. I sjön har bl.a. mindre smaragdflickslända, sjöflickslända och brun mosaikslända sin uppväxtmiljö. Skogen runt sjön utgörs av lövsumpskog som domineras av björk och al, med inslag av tall.

Friluftsliv och tillgänglighet

Munkarps fälad ligger några kilometer väster om Höörs tätort. Via väg 13 är det lätt att ta sig till området. En parkering, med bänk och bord samt en enklare vandringsled finns inom området.

Skäl för beslut

Enligt 7 kap 4 § miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreservat anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen eller kommunen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap 7 § MB får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4-6 §§ MB, om det finns synnerliga skäl. Beslut om upphävande får endast meddelas om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning.

Enligt 7 kap 30 § MB regleras föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området. Sådana föreskrifter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Länsstyrelsens bedömning

Naturreservatet har och bedöms kunna få ännu högre naturvårds- och friluftslivsvärden. Det utvidgade området har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt avseende nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB Naturvård:** Området utgörs i sin helhet av riksintresse för naturvärden (N40, Rönneås dalgång, Ageröds mosse). Värdena utgörs främst av naturbetesmark.
- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken (MB Friluftsliv):** Området omfattas i sin helhet av riksintresse för friluftslivet (Frostavallsområdet).
- **Länets naturvårdsprogram:** Hela området ingår i ett större område som utgör ett klass 1 områden i länets naturvårdsprogram. (klass 1 utgör särskilt höga naturvärden, klass 2 mycket höga naturvärden och klass 3 höga naturvärden).
- **Skogsstyrelsens utpekanden:** Det finns två sumpskogar inom området, dels en klibbalsdominerad fuktskog på cirka 1 hektar längs med bäcken som går igenom området, dels delar av en kärrskog, vid Lösjö, cirka 1,8 hektar inom naturreservatet.
- **Tätortsnära natur:** Det utvidgade området ingår i tätortsnära natur.
- **Ängs- och betesinventeringen:** Merparten av område är med i Ängs- och betesinventeringen. Miljöstöd utgår för merparten av marken.
- **Fornlämningar:** I området finns en halv väg från järnåldern till nyare tid.
- **Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet:** Området ingår i ett större område som är utpekade enligt nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.
- **Habitatdirektiv lista 2 arter:** I området finns slåttergubbe som är listad i bilaga 5 i habitatdirektivet, vilket innebär särskilda förvaltningsåtgärder behövs för att minska risk för insamling eller exploatering.
- **Rödlistade arter:** I området finns ett 15-tal arter som utpekats som rödlistade av Artdatabanken.

- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** röd glada, *Milvus milvus* (A074) födosökande, törnskata *Lanius collurio* (A338) födosökande och möjligen häckande.

Naturreseptatet utgör ett naturskönt område som utgör en rest av det gamla fäladsmarkslandskapet, som förr var ett dominerande inslag i dessa trakter. Det finns en lång hävdkontinuitet inom området. Det är topografiskt och hydrologiskt varierat vilket skapar förutsättningar för många olika naturtyper, allt från torra rishedar (4030) med bl.a. vanlig backsippa (NT) till enbuskmarker (5130) med bl.a. slättergubbe (VU) och fuktängar med blåtåtel eller starr (6410) med bl.a. granspira (NT).

Länsstyrelsen anser att slättergubbe, *Arnica montana*, en bilaga V art i EU:s art- och habitatdirektiv som kräver särskilda förvaltningsåtgärder för att minska risk för insamling, ska omfattas av ett förbud mot plockning.

En utvidgning av Munkarps fälad med Lösjön medför att ett småvatten av ett mer norrländskt utseende skyddas. Vidare säkerställs ytterligare område för friluftslivet.

En utvidgning bidrar också till uppfyllande av miljömålen levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker och ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen anser att det föreligger synnerliga skäl att med stöd av 7 kap 7 § MB upphäva beslut, när detta beslut vinner laga kraft, meddelat av Länsstyrelsen i Malmöhus län den 27 september 1973, Diarienummer: 11.121-3622-72, om förordnande som naturreseptat för fastigheten Munkarp 3:23 i Höörs kommun.

Upphävandet kompenseras med att området för det upphävda naturreseptatet genom detta beslut förklaras som naturreseptat, att ytterligare mark förordnas som naturreseptat samt att föreskrifterna moderniseras och görs mer ändamålsenliga så att syftet med naturreseptatet kan uppnås.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda, restaurera och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda, restaurera och nyskapa värdefulla natur- och livsmiljöer för skyddsvärda arter samt tillgodose friluftslivets behov bör området, utöver tidigare skyddad mark, utvidgas med ytterligare del av fastigheten Munkarp 3:23 och förklaras som naturreseptat.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 4) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

C-föreskrifterna gäller omedelbart, även om de överklagas.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt-, svamp- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- Kulturmiljölagen (1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter.

Ärendets handläggning

Naturreservatet Munkarps fälad är inrättades år 1973.

År 1992 överfördes den samfällt ägda sjön till Munkarp 3:23.

Markbyte mellan Munkarp 3:23 och Munkarp 8:1 skedde år 2013, vilket innebar att Lösjön i sin helhet kom att hamna inom naturreservatet.

Ärendet har remitterats. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden finns i bilaga 4.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 3.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med länsstyrelsen, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 6.

Detta beslut har fattats av miljödirektör Annelie Johansson. I den slutliga handläggningen har även deltagit, naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, planhandläggare Sasa Sabljic, länsassessor Ursula Gårdendahl och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Annelie Johansson

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Skötselplan
4. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

Kontaktperson

Miljöavdelningen

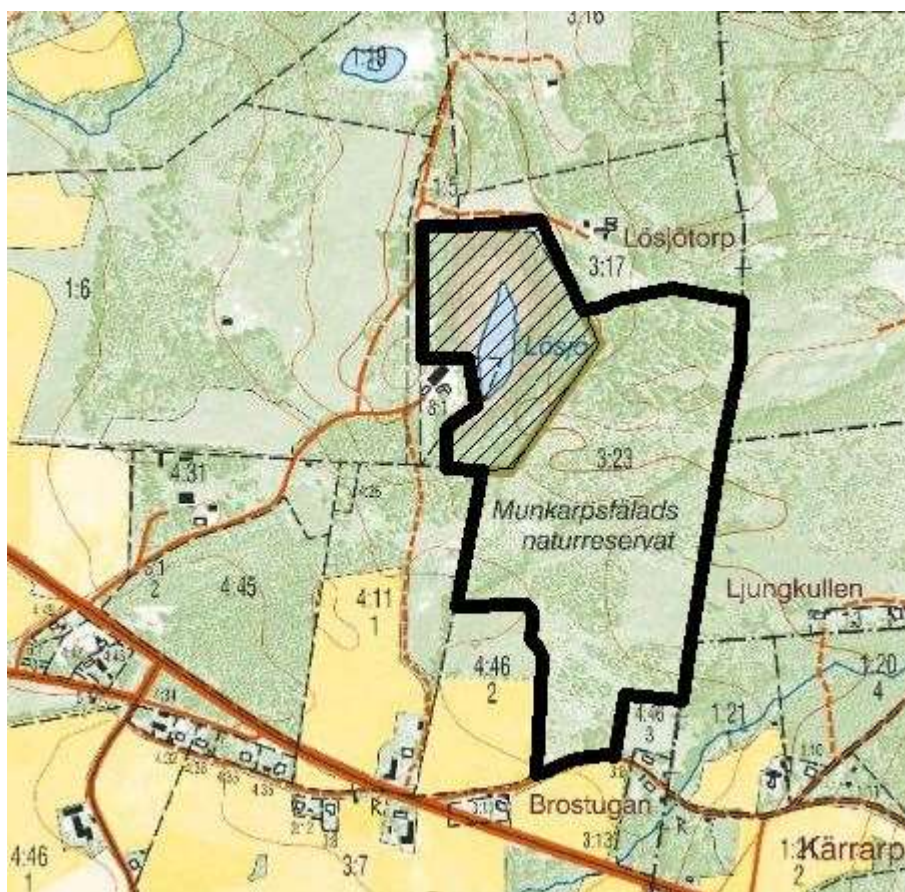
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den 19 november 2015 om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Munkarpsfälad i Höörs kommun.

Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Utvidgningen är skrafferad. Skala 1:10 000.

Översiktskarta med en svart ring kring naturreservatet. Skala cirka 1:100 000

Kontaktperson

Miljöavdelningen

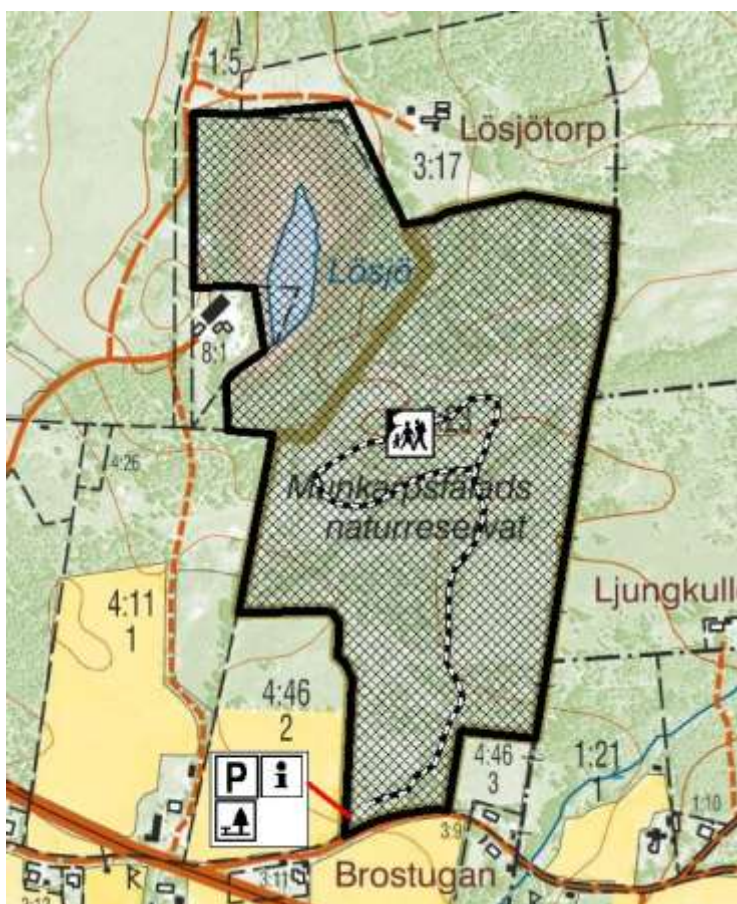
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Tillhör beslut den 19 november 2015 om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Munkarps fålad i Höörs kommun.

Rastrerat område gäller föreskrifterna B2 till B7.
B3 gäller Lösjön.

Länsstyrelsen
Skåne

BILAGA 3

511-25953-2015
1267-208

Skötselplan för naturreservatet Munkarps fälä

Innehållsförteckning

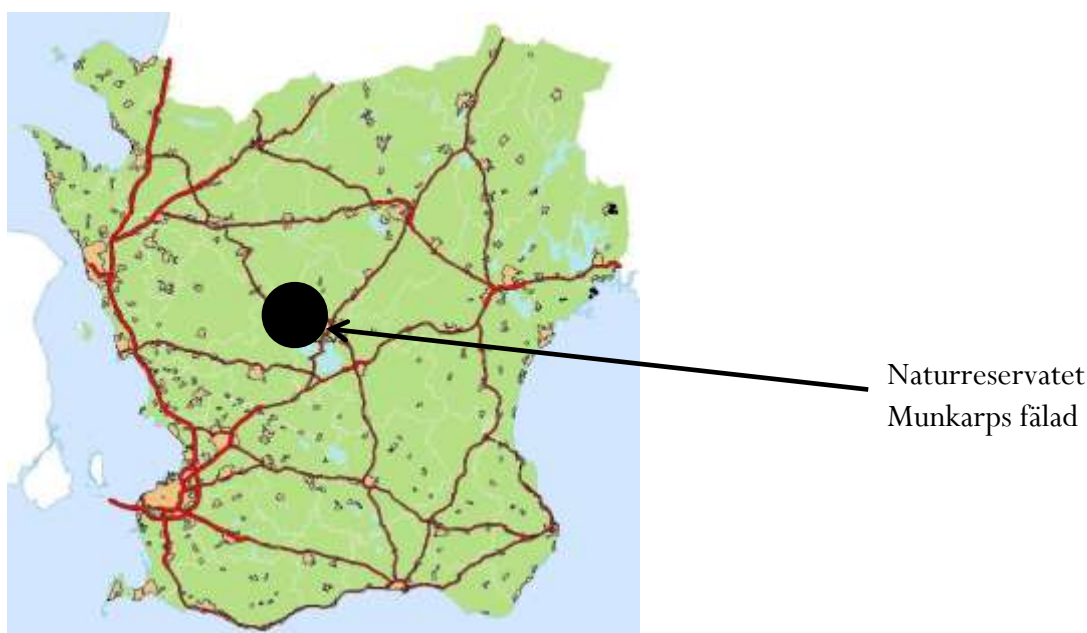
1 INLEDNING.....	6
2 BESKRIVNING AV OMRÅDET.....	7
2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden.....	7
2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria.....	7
2.1.2 Vad kan påverka området negativt?.....	10
3 ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING.....	10
3.1 Övergripande mål.....	11
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder.....	11
3.3 Naturreservatet och olika former av lantbruksstöd.....	11
3.4 Specifika åtgärder.....	11
3.4.1 Åtgärder för fjärilar, humlor och bin.....	11
3.4.2 Åtgärder för slåttergubbe.....	12
4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDENA.....	12
4.1 Skötselområde Fäladsmark, cirka 11,2 hektar varav restaureringsmark 11,2 hektar.....	12
4.1.1 Beskrivning.....	12
4.1.2 Bevarandemål.....	13
4.1.3 Restaureringsåtgärder inom enefälad restaurering, cirka 6,7 hektar.....	13
4.1.4 Restaureringsåtgärder inom –idag trädbevuxen mark, cirka 3 hektar.....	14
4.1.5 Restaureringsåtgärder inom –idag öppen mark, cirka 1,5 hektar.....	15
4.1.6 Skötselåtgärder.....	15
4.2 Skötselområde Fuktmark cirka 1,3 hektar, varav restaureringsmark 1,3 hektar.....	16
4.2.1 Beskrivning.....	16
4.2.2 Bevarandemål.....	16
4.2.3 Restaureringsåtgärder.....	16
4.2.4 Skötselåtgärder.....	17
4.3 Skötselområde Betad ädellövskog, cirka 0,5hektar.....	17
4.3.1 Beskrivning.....	17
4.3.2 Bevarandemål.....	17
4.3.3 Skötselåtgärder.....	18
4.4 Skötselområde Ädellöv-Restaurering cirka 0,2 hektar.....	18
4.4.1 Beskrivning.....	18
4.4.2 Bevarandemål.....	18
4.4.3 Skötselåtgärder.....	18
4.5 Skötselområde Lövsumpskog cirka 4,4 hektar.....	18
4.5.1 Beskrivning.....	18
4.5.2 Bevarandemål.....	19
4.5.3 Skötselåtgärder.....	19
4.6 Skötselområde Lösjön med mad, cirka 1,5 hektar, varav vatten cirka 0,5hektar.....	19
4.6.1 Beskrivning.....	19
4.6.2 Bevarandemål.....	20
4.6.3 Skötselåtgärder.....	20

4.7 Skötselområde Parkeringsplats, cirka 760 m ²	20
4.7.1 Beskrivning	20
4.7.2 Bevarandemål	20
5 FRILUFTSLIV	21
5.1 Tillgänglighet, parkering, leder och informationsskyltar.....	21
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	21
5.3 Renhållning och sanitära anordningar	21
6 JAKT	21
7 TILLSYN	21
8 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING.....	21
8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	21
8.2 Revidering av skötselplanen	21
9 KOSTNADER OCH FINANSIERING.....	22
9.1 Ekonomisk utredning.....	22
9.2 Finansiering av förvaltningen	22
10 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR.....	22
11 RÖDLISTADE ARTER ENLIGT ARTDATABANKEN 2015	24
12 KÄLLOR	24
12.1 Kartor	24
12.2 Litteratur	24
12.3 Muntliga kontakter.....	24

BILAGOR

1. Skötselområden och anläggningar

2. Målbild

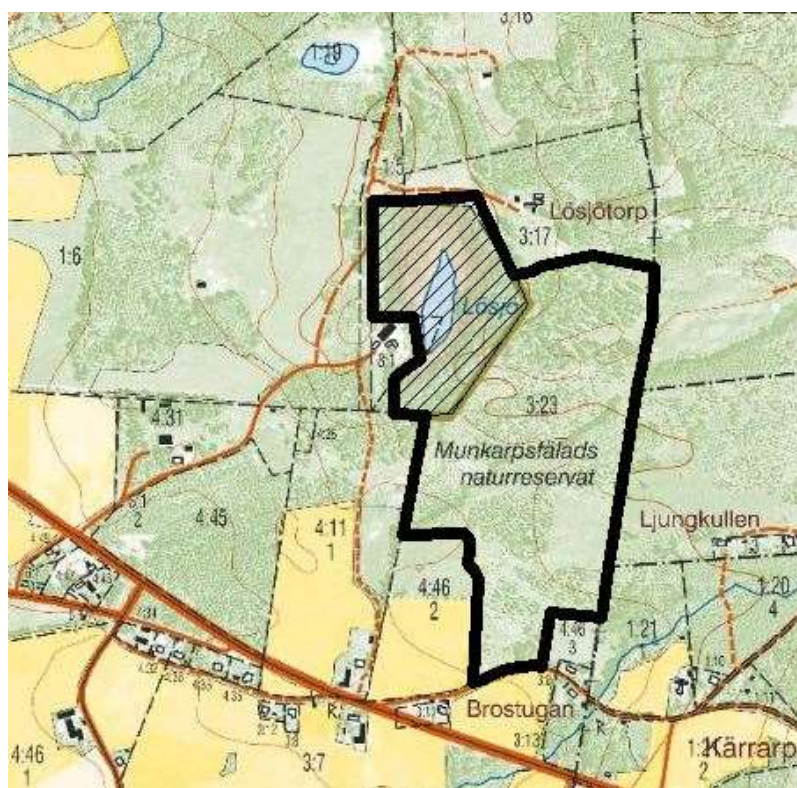
1. Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl. a. naturreservatets olika natur- och bevarandevärden redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

Naturreservatet markerat med svart heldragen linje.

Rastrerat område utgör utvidgningen. Skala cirka 1:10 000

2 Beskrivning av området

2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Munkarps fälad härstammar från de gamla fäladsmarkerna (allmänningarna) som tidigare dominerade kulturlandskapet i Mellanskåne. I stort sett är alla dessa marker borta nu, pga igenplantering eller uppodling. Förr var boskapsskötsel en viktig inkomstkällorna i området. På en geometrisk karta från år 1718 utgör området trädlös utmark.

Områdets troliga utseende under 1700- till mitten av 1800 talet, bild från Högebjär, Lunds kommun

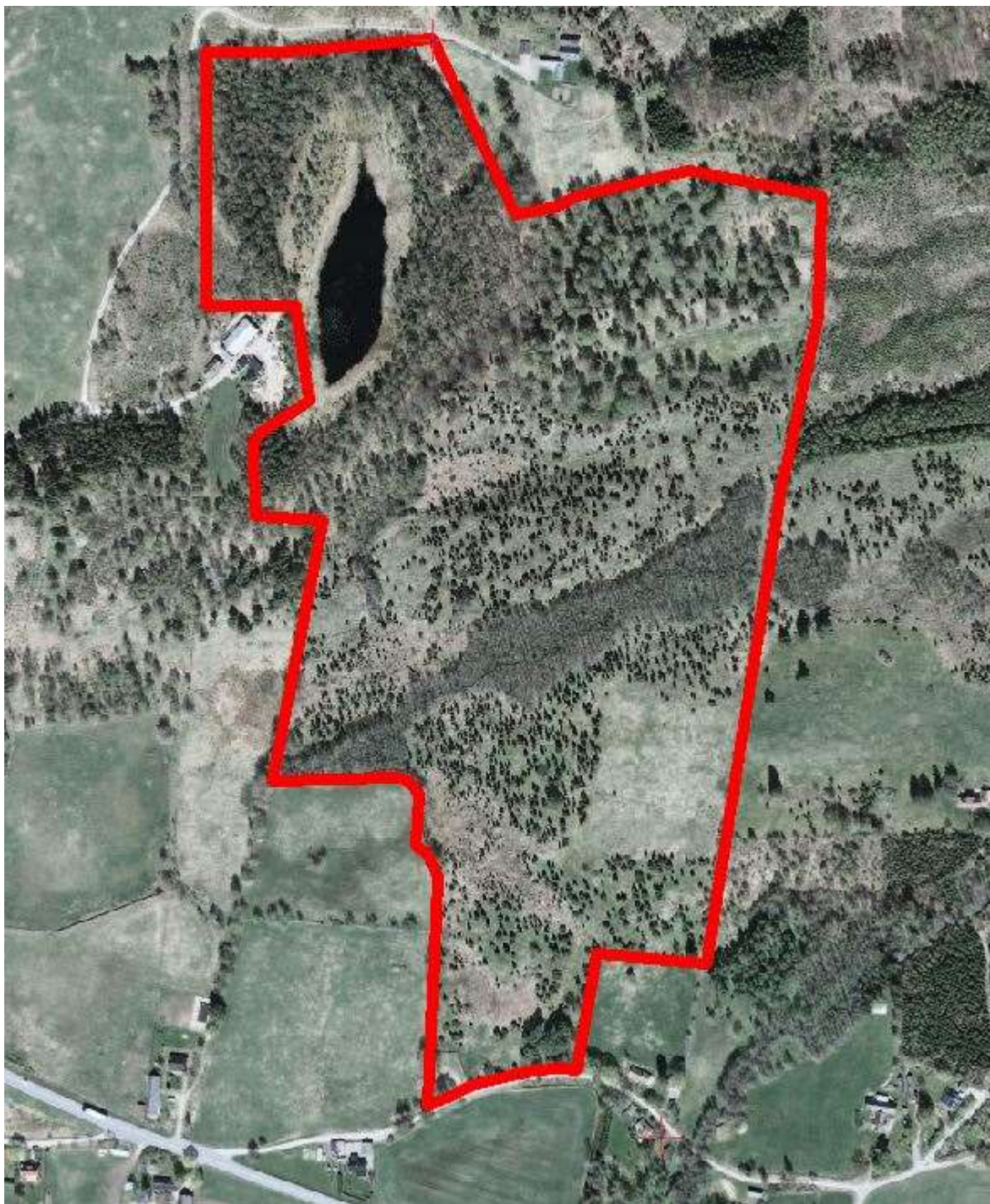
Laga skifte år 1846

På den gamla ekonomiska kartan från 1910-15 nyttjades nästan hela området som betesmark. Notera namnet Ljungkullen.

Flygbilden från år 1947 visar ett område med ett fåtal trädsolitärer. Buskarnas utbredning är något svårtolkad. Notera trolig skjutbana i nord-sydlig riktning i den centrala delen och en granplantering i sydöstra delen. När man stått på den norra åsen har troligen hela Lösjön syns.

Ortofoto från år 2012.

Dagens område skiljer sig en hel del mot det historiska utseendet på området. Troligen har inte antalet träd varit så pass många inom området på 500 år. Björkarnas antal och storlek utgör ett allt större hot mot områdets naturvärden, genom sin skuggning och skapande av förna.

2.1.2 Vad kan påverka området negativt?

- Igenväxning och utebliven hävd.
- Ett tätt träd- och buskskikt som utesläcker ljus och ger ökade näringshalter i området.

- Ökad kvävedeposition kan ge ändrade förhållanden mellan olika arter i botten- och fältskikt.
- Gödselpåverkan, stödutfodring och sambete med vall.
- Exploatering i form av kommunikationsleder, anläggning, bebyggelse m.m.
- Ändrad hydrologi och pH. Det sura nedfallet påverkar pH-värdet så det kan sjunka med följd att en annan artsammansättning kan uppkomma. Även markavvattningsföretag kan ge en negativ påverkning på habitatet.
- Alltför kraftig avverkning av en.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Bevara naturvärden

Det övergripande målet med skötseln av naturreservatet ska vara att långsiktigt bevara och utveckla hävdgynnade natur- och kulturmiljövärden i ett uråldrigt utmarkslandskap med enefälad och enstaka solitära träd, fuktstråk och torra hedar och de växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för dessa. Målet är också att bevara Lösjön då den har stor betydelse för fågelvärdena och ryggradslösa djur. Bevarandemålen ska bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som finns inom området.

Naturvårdsinriktad beteshävd

Skötseln av området ska bidra till att uppfylla syftet med naturreservatet och ska ske utifrån naturvårdsaspekter. Detta innebär att betesmarken ska skötas med naturvårdsinriktad beteshävd, dvs. ingen användning av gödselmedel, avmaskningsmedel, jordförbättringsmedel och kemiska bekämpningsmedel, då dessa påverkar både flora och fauna negativt.

Betesperiod

Betesperioden och djurslag bör anpassas till de naturvärden som finns i betesmarken. Betesperioden omfattar normalt tiden från början av maj till slutet av oktober men det kan vara bra att variera betesperioden ibland så att man vissa år släpper på djuren lite senare på säsongen eller att man undantar områden helt från bete under ett år. Detta är positivt för både växter, som därmed hinner fröa av sig, och insekter som t.ex. fjärilar och steklar. Då fjärilar lägger sina ägg på blomsterängar är det viktigt att vegetationen inte betas av innan de färdigutvecklade fjärilarna bildats. Detta innebär att man bör senarelägga betet på dessa partier året efter betesfredning.

Ingen sambete med vall

Det är viktigt att betesmarkerna inte sambetas med gödslade vallar och att tillskottsutfodring av betesdjur endast sker i samband med övergångsutfodring vid betespåsläpp och installning för att minska gödslingspåverkan på floran.

Hålla efter igenväxning

Igenväxningsvegetationen på betesmarken måste hållas efter genom regelbundna röjningsinsatser. Framförallt björk håller på att konkurrera ut enen. De kulturhistoriska lämningarna i form av en hålväg bör hållas fria från trädinväxning så att de inte skadas och så att de framhävs tydligt i landskapet.

Röjningsåtgärderna bör inte utföras på våren och försommaren då fåglarna häckar. Det är viktigt att största delen av röjningsmaterialet tas bort eller eldas upp på de nyligen röjda ytorna.

Intakt hydrologi

För att bevara den biologiska mångfalden, framförallt fältskiktet, är det viktigt att hydrologin i området inte påverkas.

Undvika körsador

I området finns fuktigare marker som är känsliga för markslitage. För att minimera risken för körsador bör skötselåtgärder ske när marken är tjälad eller tillräckligt torr.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

- Hävd av området genom bete med främst nötkreatur.
- Restaurera fäladsmark.

3.3 Naturreservatet och olika former av lantbruksstöd

För närvarande finns ett antal olika stöd att söka för betesdjursverksamheten, däribland det sk. gårdsstödet och miljöstödet. Inom naturreservatet ska naturvårdsåtgärder prioriteras framför möjligheten att inhämta dessa stöd. Exempel på naturvårdsåtgärder som tas upp i skötselplanen och som möjligen inte kommer vara stödberättigande efter nuvarande stödperiodsutgång år 2020 är betesfredade områden. Detta medför att områden som är tveksamma att platsa i stöden inte ska omfattas av ansökan. Detta för att utesluta eventuell risk för brukaren att bli återbetalningsskyldig. Med nuvarande låga betesintensitet är inte betesfredade områden någon prioriterad åtgärd.

3.4 Specifika åtgärder

Nedan nämns specifika åtgärder för några arter som finns eller har funnits inom området. Förvaltaren har möjlighet att inom naturreservatet inplantera av länsstyrelsen ansedda lämpliga arter som naturligt ska finnas i biotoperna och utföra specifika åtgärder även för dessa arter.

3.4.1 Åtgärder för fjärilar, humlor och bin

Fjärilar, humlor och bin finns inom de hävdade markerna. Blomrika torra delar av betesmarken, särskilt där det växer slättergubbe, ska få betesfredas hela säsongen eller ha ett mycket sent betespåsläpp när fjärlssäsongen är över (oktober). De betesfredade områdena bör vara minst ett område och cirka 500 kvadratmeter stort. Stängselstolpar får vara av enklare sort, även metall. Det är förvaltaren som får avgöra var när och hur betesfredning ska ske.

3.4.2 Slåttergubbe Natura 2000-art (kod 1762)

Slåttergubbe, *Arnica montana*, är en bilaga V art i EU:s art- och habitatdirektiv som kräver särskilda förvaltningsåtgärder för att minska risk för insamling. Arten får ej plockas inom naturreservatet. Tyvärr är blommorna välsmakande, åtminstone för häst, ovan nämnda betesfredning ska åtminstone vart 5:e år omfattas av områden där slåttergubben växer.

Slåttergubbe, foto Marie Löfberg

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

4.1 Skötselområde Fäladsmark, cirka 11,2 hektar, varav restaurering 11,2 hektar

4.1.1 Beskrivning

Betesmarken är svagt kuperad och består av delområdena enefälad restaurering cirka 6,7 hektar, enefälad restaurering –idag trädbevuxen mark cirka 3 hektar och enefälad restaurering –idag öppen mark cirka 1,5 hektar.

Det största hotet mot naturvärdena är den pågående igenväxningen som är accelererande pga ett mycket svagt betestryck.

Floran uppvisar tämligen många arter, men antalet individer är alldeles för få för att arterna långsiktigt ska kunna finnas kvar i område. I området växer bl.a. vanlig backsippa (VU), ett fåtal slåttergubbe (VU), ett fåtal slåtterfibbla (VU), jordtistel (NT), gråfibbla, darrgräs, blåsuga, stenmåra, teveronika, stagg, ett fåtal ängsvädd, backsmultron och liten blåklocka. ’

Svampfloran är rik med minst 76 olika arter, med bl.a. många vaxskivlingar som visar på att området har lång kontinuitet som betesmark, bl.a. schalakansvaxskivling (NT), fager vaxskivling (NT), lädervaxskivling (NT). Vidare växer här rotröksvamp (EN), och hedröksvamp (NT) och svart jordtunga.

Fågellivet i betesmarken utgörs bl.a. gröngöling (NT), törnskata, grå flugsnappare och svart-vit flugsnappare, steglits, grönfink och gulspurv. Röd glada födosöker dagligen ovanför området.

Fjärilsfaunan är rik, med ett 35-tal arter, men precis som för floran är antalet individer lågt, I området finns bl.a. silversmygare (NT), ängsmetallvinge (NT), hagtornsfjäril och mindre guldvinge.

Målbilder för fäladsmarksområdet, betat med buskar och enstaka solitära träd (bilder från Hörby fälad)

4.1.2 Bevarandemål

- Området ska i hållas tämligen fritt från träd och buskar.
- Täckningsgraden av buskage bör ligga mellan 5-20 % per hektar. Buskar som ska gynnas är en, hagtorn och slån, nypon och rosor.
- Solitära träd ska förekomma med ett riktvärde på 0-1 träd/hektar, dessa ska främst utgöras av apel, ek, fågelbär och hägg samt björk.
- Området ska hävdas så att förna ansamlingen kan anses vara ringa.
- Fortsatt betesdrift med nötkreatur och vidtagande av de övriga åtgärder som krävs (bl.a. röjning av busk/slyvegetation). Vegetationen ska generellt sett domineras av lågvuxna, hävdgynnade arter, naturbetesmarksarter som bl.a. fårsvingel och stagg med inslag av slättergubbe, backsippa, ängsvädd och blåsuga, med en variation av hävden i tid och rum. De hävdgynnade arterna ska ges möjlighet att blomma och sprida frön.
- Alla nya stängselstolpar ska bestå av obehandlad ek, som helst är bränd i rotänden för att hålla längre, i syfte att gynna lavar.
- Hämpling, gulspurv och törnskata bör häcka årligen i området.

Bevarademålet är ej uppnått, pga den stora mängden björk och enbuskar.

4.1.3 Restaureringsåtgärder inom enefälad restaurering, cirka 6,7 hektar

- Avverkning av björk och al av igenväxningskaraktär som hotar att skugga ut enarna.

- Successiv gallring av en så att bevarandemålet kan uppnås.
- Vårbränning bör ske för att reducera fjolårsvegetation och gynna örter.
- Restaureringsbete med helst getter och andra hand får, får ske för att reducera sly, björnbärsuppslag eller annan oönskad vegetation, samråd med förvaltaren ska först ske. Bete med får får endast ske under tidsperioden 1 september-1 december för att inte utarma floran.

Område där enen behöver gallras

Område som röjdes för något år sedan och där björken kommit tillbaka med full kraft

4.1.4 Restaureringsåtgärder inom-idag trädbevuxen mark, cirka 3 hektar

- Successiv avverkning under cirka en 10 års period av cirka 95% av de björkar som fanns år 2015. Björkar som sparas ska ha tydlig betesmarkskrona. Virkesintäkter tillfaller de tidigare markägarna se köpekontrakt daterat den 29 december 1967. Avverkningen bör ske i minst tre faser och ske under oktober-februari månad. Körskador ska undvikas och återställas. Fas 1. Avverkning av träd som kraftigt skuggar spärrgreniga träd, eller håller på att kväva enar, hagtorn eller andra för området viktiga träd att bevara, därutöver gallras 20% bort. Fas 2. Gallring 50% tas bort. Fas 3. Slutavverkning av kvarvarande 25%. Det finns en rätt stor risk att det kan bli omfattande stormskador pga gallringen. Trots allt bedöms ett gallringsförfarande vara bättre än total avverkning vid samma tidpunkt, då halten avgående näringsämnen efter avdöende rötter minskar med ett gallringsförfarande. Vidare får de friställda träden också en chans att stärka sitt rotsystem Om stormfällning sker får dessa träd tas ut.
- Bränning bör ske för att reducera fjolårsvegetation och gynna örter.

Enarna håller sakta på att tyna bort under björkarnas allt tätare kronor

4.1.5 Restaureringsåtgärder inom-idag öppen mark, cirka 1,5 hektar

Område som tidigare utgjorts av granplantering och där enbart enstaka enar har kommit upp och område som tidigare utgjorts av åker.

- Plantering av enstaka hagtornsbuskar och enar.
- Vårbränning bör ske för att reducera fjolårsvegetation och gynna örter.

Område som tidigare utgjordes av granplantering, här bör enstaka hagtornsbuskar och enar planteras

4.1.4 Skötselåtgärder

- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske. Avverkning och uttransport/uppeldning ska ske under månaderna oktober-februari.
- Bete med nöt. Bete får ej ske under tidsperioden 1 december till 31 mars. Djur som används för hävd av området och som avmaskats ska ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Vårbränning bör ske för att reducera fjolårsvegetation och gynna örter.
- Successivt utbyte av uttjanta stängselstolpar till obehandlade ekstolpar, som bränts i rotänden för att hålla längre.
- Betesfredning i syfte att gynna blomning, fjärilar, humlor och bin bör ske årligen och ambulerande med provisoriska elstaket. Det betesfredade området bör vara minst ett område och cirka 500 kvadratmeter stort.
- Uppsättning av cirka 10 starholkar.
- Stödinplantering/insådd av för biotopen lämpliga arter, bl.a. slåttergubbe.

4.2 Skötselområde Fuktmark cirka 1,3 hektar, varav restaurering 1,3 hektar

4.2.1 Beskrivning

Området har brutits ut ur skötselområde enefäld enbart för att bevarandemålet ser något annorlunda ut. I övrigt är all skötsel likadan.

Inom fuktmarkerna växer enstaka ex av granspira (NT), enstaka ex av ängsskära (NT), borsttåg (NT), ängsbräsma, ängsull, gökblomster, bunkestarr och hirsstarr.

Fuktmarkerna håller främst på att växa igen med björk och en till följd av ett för lågt betestryck.

Ett av fuktmarkens mer "välhävdade" områden

Kraftigt igenvuxet område nordväst om lövsumpskogen

4.2.2 Bevarandemål

- Området ska i hållas tämligen fritt från träd och buskar.
- Täckningsgraden av buskage bör ligga mellan 0-5 % per hektar. Buskar som ska gynnas är en,
- Området ska hävdas så att förna ansamlingen kan anses vara ringa.
- Fortsatt betesdrift med nötkreatur och vidtagande av de övriga åtgärder som krävs (bl.a. röjning av busk/slyvegetation). Vegetationen ska generellt sett domineras av lågvuxna, hävdgynnade arter, naturbetesmarksarter som bl.a. ängsbräsma, gökblomster, granspira och ängsskära, med en variation av hävden i tid och rum. De hävdgynnade arterna ska ges möjlighet att blomma och sprida frön.
- Alla nya stängselstolpar ska bestå av obehandlad ek, som helst är bränd i rotänden, i syfte att gynna lavar.

Bevarademålet är ej uppnått, pga den stora mängden björk, al och enbuskar.

4.2.3 Restaureringsåtgärder

- Avverkning av björk och al av igenväxningskaraktär som hotar att skugga ut enarna.
- Successiv gallring av en så att bevarandemålet kan uppnås.
- Vårbränning bör ske för att reducera fjolårsvegetation och gynna örter.
- Restaureringsbete med helst getter och andra hand får, får ske för att reducera sly, björnbärsuppslag eller annan oönskad vegetation, samråd med förvaltaren ska först ske.

Bete med får får endast ske under tidsperioden 1 september-1 december för att inte utarma floran.

4.2.4 Skötselåtgärder

- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske. Avverkning och uttransport/uppeldning ska ske under månaderna oktober-februari.
- Bete med nöt. Bete får ej ske under tidsperioden 1 december till 31 mars. Djur som används för hävd av området och som avmaskats ska ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Bränning får ske för att reducera fjolårsvegetation.
- Successivt utbyte av uttjanta stängselstolpar till obehandlade ekstolpar, som bränts i rotänden för att hålla längre.
- Betesfredning i syfte att gynna blomning, fjärilar, humlor och bin bör ske årligen och ambulerande med provisoriska elstaket. Det betesfredade områdena bör vara ett område och cirka 500 kvadratmeter stort.
- Stödinplantering/insådd av för biotopen lämpliga arter, bl.a. ängsskära.

4.3 Skötselområde Betad ädellövskog cirka 0,5 hektar

4.3.1 Beskrivning

Området ligger i betesmarken på nordsluttningen av grusåsen ner mot Lösjö. Träden bedöms vara uppmot 80 år gamla och utgörs främst av bok, med inslag av ek och avenbok. En viss hagmarkskaraktär finns på bokarna, framförallt en beteshorizont. Fältskiktet är mycket sparsamt bevuxet.

Början till vidkronig bok

Successiv gallring behövs för att gynna ökad grovnad

4.3.2 Bevarandemål

- Betad ädellövskog främst bestående av bok, ek och avenbok.
- Antalet grova träd bör vara cirka 5 stycken, efterträdare till dess ska finnas.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor bör vara minst 20 kbm/ha.
- Området bör betas med nötkreatur,
- Träd som riskerar att falla på betesdjur ska fällas och ligga kvar.
- Gran, lärk och rödek ska ej förekomma inom skötselområdet.

Bevarandemålet är ej uppnått pga trädens ringa ålder.

4.3.3 Skötselåtgärder

- Området betas med nötkreatur.
- Fällning av träd i syfte att gynna grovnad hos de kvarvarande. Fällda träd ska ligga kvar.
- Rökning av ev uppkommande granar.

4.4 Skötselområde Ädellövskog-restaureringsmark, cirka 0,2 hektar

4.4.1 Beskrivning

Ett litet område väster om Lösjö som tidigare troligtvis har varit bevuxet med gran. Området är något mer höglänt än intilliggande lövsumpskog, därför görs bedömningen att ädellövskog är en mer lämplig markanvändning på sikt.

4.4.2 Bevarandemål

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst bok med inslag av ek och andra lövträd.
- Antalet grova träd bör vara minst 3 stycken.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor bör vara minst 20 kbm/ha.
- Gran eller lärk ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt.

Bevarandemålet är ej uppnått, pga trädens ringa ålder.

4.4.3 Skötselåtgärder

- Stödplantering kan behöva ske.
- Fällning av träd i syfte att gynna grovnad hos de kvarvarande.
- Rökning av ev uppkommande granar.

4.5 Skötselområde Lövsumpskog, cirka 4,4 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Två områden med alluviala lövskogar (ask, klibbal- och björksumpskogar). Träden är tämligen likåldriga, ca 70 år. Ett område på cirka 2,8 hektar ligger runt Lösjön. Här dominerar björk, med inslag av al, tall och uppväxande smågranar. Fältskiktet består bitvis av blåbärsris. Området betas ej. I området har det tidigare förekommit torvtäkt. Det andra området som är på cirka 1,6 hektar, ligger längs med en bäck som går rakt igenom betesmarken, omfattas ej av något dikningsföretag. Detta område domineras helt av klibbal med inslag av uppkommande smågranar. I bäcken växer näckmossa. Vattennivån varierar naturligt inom båda områdena med nederbörden. Leden genom lövsumpskogen är spångad cirka 40 meter.

Den betade lövsumpskogen

Lövsumpskogen vid Lösjön

4.5.2 Bevarandemål:

- Lövsumpskogar som är rika på död och döende ved.
- Lövsumpskogen i betesmarken ska betas med nöt.
- Gran ska inte förekomma i skötselområdet.

Bevarandemålet är ej uppnått, pga brist på död ved.

4.5.3 Skötselåtgärder:

- Fällning av träd för att gynna en olikåldighet och skapa mer död ved. Vid Lösjön ska fällda träd lämnas. I betesmarken får upp till 80% av de fällda träden köras ut.
- Røjning av gran.
- Fällning av träd vid stängslen för att underlätta för djuren att ta sig mellan betesmarksområdena.
- Fällning av sk farliga träd som riskerar att falla ner över leden.

4.6 Skötselområde Lösjön med mad, cirka 1,5 hektar, varav vatten cirka 0,5 hektar

4.6.1 Beskrivning

I Lösjön förekommer ibland smådopping och på maderna födosöker skogssnäppa. I sjön har bl.a. mindre smaragdflickslända, sjöflickslända och brun mosaikslända sin uppväxtmiljö. Sjön är sänkt och maderna är rena gungflyet bestående av vitmossor och starr närmast sjön växer kavedun.

Maden vid Lösjö

Del av Lösjön

4.6.2 Bevarandemål

Lösjön ska ha en fluktuerande vattennivå. Sjön ska kunna utgöra fortplantnings- och uppväxtmiljö för troll-, och flicksländor samt smådopping. Maden ska hållas träd och buskfri.

Bevarademålet är ej uppnått, pga igenväxning av maden. Fisk och kräftsituationen är okänd.

4.6.3 Skötselåtgärder

- Vart 10:e år bortröjning av träd och buskar som växer upp på maden. Avverkningsresterna läggs ut i intilliggande lövsumpskog.
- Vid behov får fisk- och kräftreducerande åtgärder insättas.

4.7 Skötselområde Parkeringsplats cirka 760 m²

4.7.1 Beskrivning

Parkeringsplats med bänkar och bord.

Relativt nyuppsatta bänkar och bord

4.7.2 Bevarandemål

- Parkeringsplats med välunderhållna bänkar och bord.

5 Friluftsliv

5.1 Tillgänglighet, parkering, leder och informationsskyltar

Naturreservatet är lättillgängligt via väg 13. En väl tilltagen parkeringsplats finns iordningsställd. Här finns också ett tämligen nyuppsatt bord med bänkar. Inom området finns en äldre led, tidens tand har dock gått hårt åt ledmarkeringarna. Ledstolparna ska vara väl tydliga för vandraren. Informationsskylt finns vid parkeringsplatsen behöver uppdateras när detta beslut vinner laga kraft.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering ska utföras enligt anvisningar från Naturvårdsverket.

5.3 Renhållning och sanitära anordningar

Det synes inte finnas något behov av att iordningsställa några särskilda sanitära anordningar eller soptunnor, då besöksstrycket är lågt och besökarna synes hålla god ordning i området.

6 Jakt och fiske

Naturreservatet medför inga inskränkningar i jakträtten.

7 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

8.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och skötselåtgärder. De skötselåtgärder som anges i skötselplanen ska ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

9 Kostnader och finansiering

9.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

9.2 Finansiering av förvaltningen

Länsstyrelsen ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskylt,
- tillsyn av naturreservatet,
- genomförande av skötselplanens mål,
- iordningsställande och underhåll av leder,
- uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder,
- övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling,
- eventuella nyanläggningar av stängsel,

Arrendatorn ansvarar för (ev. bekostar):

- sina betesdjur,
- röjning av igenväxningsvegetation efter förvaltarens godkännande,
- underhåll och tillsyn av hägnader kring betesdjur, inkl. löpande kostnader för elektricitet,

Förvaltaren och markägaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter till annan part.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

	Skötselåtgärd	Tidpunkt	Planeringsområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel	Restaurering av fäladsmark och fuktmark	Snarast	Fäladsmark och fuktmark	Arrendatorn (ifall miljöstödet utgår)	1	Enligt förvaltarens anvisning
	Fortsatt bete av mark	Årligen med undantag av 1 december – 31 mars	Fäladsmark och fuktmark	Arrendatorn	1	
	Tillfälliga betesfredningar	Årligen	Fäladsmark	Förvaltaren	3	I samarbete med arrendatorn
	Vårbränning	Vid behov	Fäladsmark	Förvaltaren/Arr	2	

				endatorn		
	Utplantering/plantering/insådd av arter	Vid behov	Hela naturreservatet	Förvaltaren	3	
	Uppsättning av starholkar	När som helst på året	Fäladsmark	Förvaltaren	3	
	Restaurering av ädellövskog		Ädellövskog - restaurering	Förvaltaren	2	
	Granröjning	Höst-vinter	Ädellövskog, lövsumpskog	Förvaltaren	3	Ännu så länge småträd som kan ligga kvar
	Skapande av mer död ved i lövsumpskogen	Höst-vinter	Lövsumpskog	Förvaltaren	2	
	Röjning av igenväxningsvegetation på maden	Sensommaren-vintern, passa på vid lågt vattenstånd	Lösjön med mad	Förvaltaren	2	lhopsamlas och läggs i närliggande lövsumpskog
Anläggningar	Utmärkning av naturreservatets gränser, utvidgningsområdet	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft		Länsstyrelsen	1	Nya brickor behövs runt hela reservatet
	Uppsättning av uppdaterade informationsskyltar	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft		Länsstyrelsen		1 styck
	underhåll och tillsyn av hägnader kring betesdjur, inkl. löpande kostnader för elektricitet,	Löpande	Runt hela naturreservatet	Arrendatorn	1	
	iordningsställande och underhåll av leder	Löpande		Förvaltaren	1	Nya stolpar behövs
	upprättande och revidering av skötselplan			Länsstyrelsen		
	övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling,		Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	

11 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2015

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig
			Kategori	Funnen år	
Växter:					
			VU	2011	
			VU	2015	
			VU		
			NT		
			NT		
			NT		
			NT		
Svampar:					
			EN		
			VU	2001	
			NT		
			NT		
			NT		
			NT		
Fjärilar:					
			NT		
			NT		
Fåglar:					
			NT	2015	
			VU	2015	

12 Källor 12.1 Kartor

- Geometrisk karta från år 1718
- Laga skiftes karta från år 1846
- Häradsekonomiska kartan 1910-15, Hörby J112-1-20, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Flygfoto 1947, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet © Geodatasamverkan

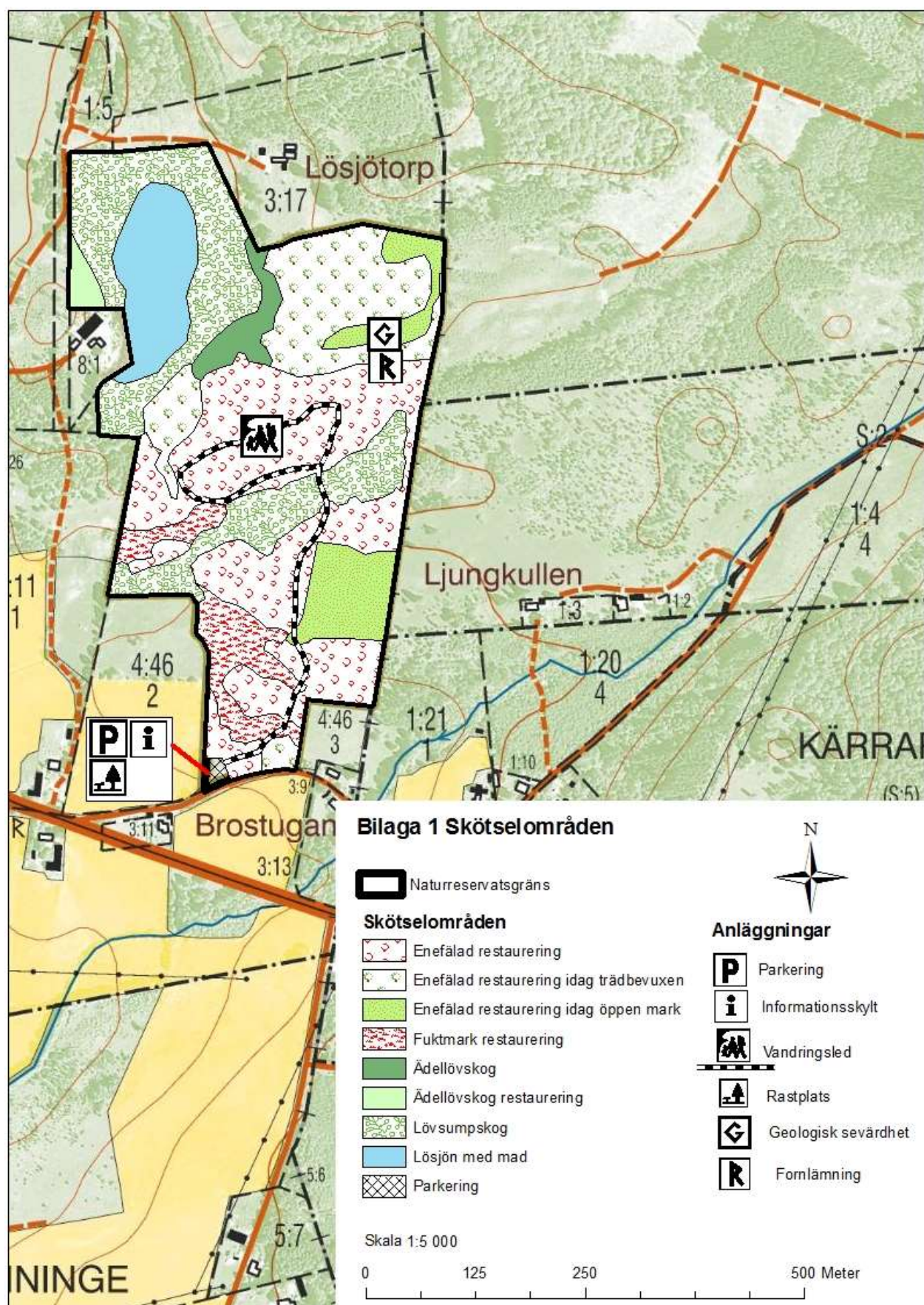
12.2 Litteratur

- Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Miljöenheten 2003:52, Från Sandhammaren till Kullaberg, naturvårdsprogram för fd Malmöhus län
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>

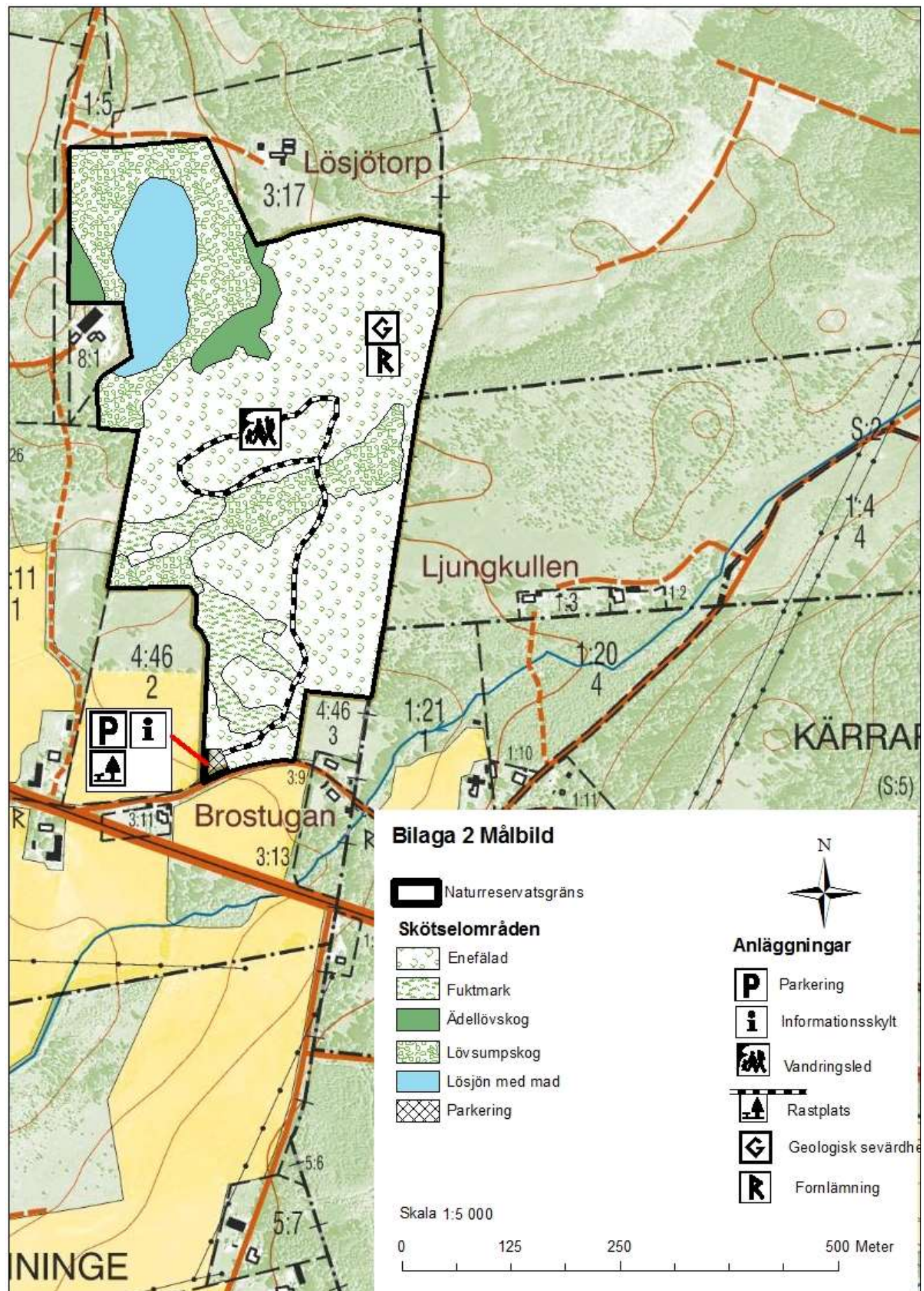
12.3 Muntliga kontakter

Lennart Olsson, Munkarp (tidigare markägare och nuvarande arrendator)

Bilaga 1 Skötselområden och anläggningar

Bilaga 2 Målbild

Naturreservatet Munkarps fålad i Höörs kommun utgör en rest av den tidigare dominerande landskapsbilden i mellan Skåne. Området har stor betydelse för bevarande av arter som lever på fåladsmark och som rekreationsområde för närboenden.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Skogsstyrelsen: Har inget att erinra mot föreslagen utvidgning eller de ändrade föreskrifterna.

Höörs kommun: Välkomnar förslaget till utvidgning av reservatet och revidering av dess föreskrifter men vill framföra följande synpunkter:

Länsstyrelsen föreslår som en skötselåtgärd stödinplantering och/eller insådd av arterna slåttergubbe och ängsskära. Höörs kommun vill här påpeka vikten av att använda lokal proveniens för dessa arter.

Idag finns en kortare vandrings slinga utmärkt på reservatets informationsskylt.

Länsstyrelsen behöver se över slingans spänger och ledmarkeringar.

På sikt bör länsstyrelsen kunna märka ut ytterligare vandringsstigar inom reservatet samt genom skyltning och exempelvis uppsättning av stätta, grind eller andra praktiska lösningar göra det möjligt att ansluta reservatets stigar till befintliga markvägar och eventuella nya leder utanför reservatet. Dessa kan sedan ansluta till exempelvis Skåneleden och Bjäret-slingan.

Höörs kommun konstaterar att skyltning till reservatet saknas från väg 13 vilket bör åtgärdas.

Länsstyrelsen: Kommer att använda sig av så lokal proveniens som möjligt, med beaktande av populationsstorleken. Länsstyrelsen är väl medveten om slingans brister. Länsstyrelsen välkomnar ledangöringar till naturreservatet och bistår gärna i att anordna ex stättor i naturreservatets stängsel. Dagens skyltning till naturreservatet består av en fornminnesskylt, vilken troligen hänvisar till fornlämning utanför naturreservatet. Innan eventuell förtydligande skylt sätts upp, där prioritering ska med en mängd andra naturreservat, vill länsstyrelsen att i skötselplanen föreslagna restaureringsåtgärder är genomförda.

SGU: Har inga synpunkter på utvidgningen.

E.ON Elnät Sverige AB: Har inget att erinra.

Puggehatten - Skånes Mykologiska Förening: Puggehatten ser mycket positivt på, och tillstyrker, förslaget att utöka naturreservatet Munkarps fålad och ändra föreskrifterna.

Området är besökt sporadiskt i svampsammanhang och ett antal fynd av rödlistade ängssvampar är gjorda men någon inventering är inte utförd. Gjorda fynd tyder erfarenhetsmässigt på att förekomst av ytterligare rödlistade arter är högst sannolika. En rödlistad art saknas i materialet, se nedan. Så länge marken kan hävdas på ett gynnsamt sätt kommer området att vara av betydelse för att bevara den speciella ängssvampsfungan.

Fungan i den föreslagna utvidgningen är okänd av oss, men beskrivningen av området pekar på en annan artsammansättning än i de mer betespräglade områdena.

Med tanke på ovanstående vill vi peka på att behovet av en detaljerad svampinventering är stort.

Puggehatten har i övrigt följande synpunkter på

- **Föreskrifterna**

Skrivningen gällande svampar under punkt C4 omöjliggör dessvärre en undersökning av områdets vedsvampsfunga, även om föreningen rent principiellt instämmer i inskränkningen. Många svampar, inte minst vedlevande, kan inte identifieras säkert i fält. Puggehatten föreslår därför att punkt C4 delas i två där den del som innefattar svamp formuleras *"samlar in mossor, lavar eller vedlevande svampar, med undantag av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna."* Alternativt kan samma sak uppnås genom att ett undantag med samma innebörd läggs till under denna rubrik.

En skrivning likt denna menar vi bör vara den som gäller generellt i dessa sammanhang för att underlätta kunskapsinsamlandet och minimera byråkratin.

- **Beskrivning av området**

På sidan 7 i "Förslag till beslut" inleds fjärde stycket nedifrån, samt första raden på sidan 13 i förslaget till skötdelplan, med termen "Svampflora". Vi föreslår att dessa, och eventuellt andra förekomster i aktuella dokument, ändras till "Fungan" för att återspegla den moderna synen på svamparna som

ett eget rike skilt från växter och djur.

- **Upplysningar**

Första punktens andra mening bör enligt vår mening inledas "*Vissa andra växt-, svamp- och djurarter är fridlysta ...*", då det även finns svampar som är fridlysta.

- **Skötselplanen**

Puggehatten vill anmärka på den dåliga kopplingen mellan angivna skötselåtgärder och bilagda kartor där områdesnumrering saknas. Detta medför att det ibland blir svårt att bedöma vilka områden föreslagna skötselåtgärder avser.

Detta sagt, vill vi framföra att vad vi kan bedöma bör föreslagna mål för markanvändning och skötsel, samt föreslagna åtgärder under avsnitt 3 och 4 vara positiva för fungan i området.

I avsnitt 11, Rödlistade arter, vill vi informera om att ytterligare en rödlistad vaxskivling, sepiavaxskivling *Hygrocybe ovina*, är funnen i området. Det insamlade materialet finns, tillsammans med material av mörkfjällig vaxskivling *Hygrocybe turunda*, i Biologiska museet i Lunds samlingar. Båda fynden är gjorda 2001. Även om den senare arten idag har LC-status i rödlistesammanhang ingår den i det batteri av ängssvampar som ger området ett högt naturvårdsvärde.

Det bör vidare framgå att fagervaxskivling *Hygrocybe aurantiosplendens* ingår i ÅGP "Svampar i ängs- och betesmarker".

Länsstyrelsen: Mot bakgrund av ett önskat kunskapsinhämtade av områdets naturvärden införs ett undantag till föreskriften C4 till att ej gälla insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna eller att arten är klassad som rödlistad samt att inrapportering sker av fyndet till Artportalen. Gällande namnval flora eller funga kvarstår länsstyrelsen tillsvidare vid namnvalet flora. Gällande områdesnumrering i skötselplanen har skötselplaneförfattaren snart genomfört 50 fastställda planer, samtliga utan numrering, då förvaltningen anser att sådan ej ansetts nödvändig. Länsstyrelsen har kompletterat artlistan med nämnda svampar och tackar för dessa.

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Regeringen, Miljödepartementet. **Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö.**

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande **senast den 18 december 2015** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall göra kan Ni kontakta Länsstyrelsen, tel 010-224 10 00 (växel).